

Ελένη Καρρά

Ιστορία ζωής

«**Ο**ύτε τη μάνα της την έλεγαν Εσμά, ούτε τον πατέρα της Χουσεΐν, αλλά ούτε κι εκείνη τη λέγανε Σεχέρ. Το όνομά της ήταν Χερανούς. Όλα αυτά τα έμαθα κι εγώ πολύ αργότερα.» Η κηδεία της γιαγιάς δίνει στην εγγονή το έναυσμα για ένα ταξίδι στο χρόνο, πίσω στα παιδικά χρόνια της Χερανούς, όπως σηματοδεύτηκαν από τη γενοκτονία των αρμενίων το 1915, οδηγώντας σε διάλυση την οικογένειά της και την ίδια σε μια νέα, τουρκική πια, ταυτότητα και ζωή. Έχοντας επιβιώσει της πορείας θανάτου, η μικρή Χερανούς, όπως και άλλα παιδιά, σώζεται από έναν πονόψυχο τούρκο που δεν έχει παιδιά και την υιοθετεί, προσφέροντάς της ένα τουρκικό όνομα και το δικαίωμα στη ζωή. Πηγαίνοντας, σε όλο το κείμενο, από τη ζωή στο θάνατο, από την κηδεία πίσω σε μια ιστορία, την οποία το επίσημο τουρκικό κράτος ακόμα και σήμερα αρνείται ότι έχει υπάρξει, η Φετχιέ Τσετίν διηγείται με εντυπωσιακή απλότητα και αγάπη την ιστορία της γιαγιάς της. Τον τρόπο με τον οποίο έμαθε, σταδιακά, το συγκλονιστικό παρελθόν της γιαγιάς που, όπως αποκαλύφθηκε, ήταν αρμένισσα: «ό,τι ήξερα ως τη μέρα εκείνη ερχόταν από πάνω κάτω –

οι αξίες μου θρυμματίζονταν μέσα στην ιστορία της γιαγιάς μου». Τον τρόπο με τον οποίο η Χερανούς, ως Εσμά πια, με τουρκικά χαρτιά, μεγάλωσε παιδιά, εγγόνια και δισέγγονα, προσπαθώντας να τα προστατεύσει από το στίγμα της «ντονμέ», της αλαξοπιστημένης. Η μορφή της πανίσχυρης γιαγιάς – προστάτιδας, «Σεχέρ-τσαούς» την φώναζε ο παππούς, δεσπόζει στην αφήγηση, στην οποία αναβιώνει παράλληλα ένας ολόκληρος κόσμος ανθρώπων, που με δύναμη και πίστη επέμειναν να στήσουν νέες ζωές πάνω σε ερείπια. Σε όλη της τη ζωή, η Χερανούς – Εσμά θα φέρει το βαρύ φορτίο της καταγωγής της, της εξαφάνισης των δικών της, της αδυναμίας της να τους αναζητήσει στην Αμερική όπου κατέφυγαν ορισμένοι και, εντέλει, της αδυναμίας της να υπερασπιστεί την ταυτότητά της. Αυτή την ταυτότητα της επιστρέφει, με ένα βιβλίο όμορφα γραμμένο και εξίσου ωραία μεταφρασμένο στα ελληνικά από τη Φραγκώ Καράογλαν, η δικηγόρος και συγγραφέας Φετχιέ Τσετίν, η οποία υπήρξε, μεταξύ άλλων, εκπρόσωπος της Ομάδας Εργασίας για τα Μειονοτικά Δικαιώματα του Δικηγορικού Συλλόγου Κωνσταντινούπολης. ■

Φετχιέ Τσετίν
Η γιαγιά μου
 Μετάφραση:
 Φραγκώ Καράογλαν
 Πατάκης, 2008
 σ. 179, € 11,50

ΕΝΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ